

REVISTA CULTULUI MOZAIC din R.P.R.

ANUL IX, nr. 107 — AUGUST 1964
Av — Elul 5724
מא — אלול תשכ"ד
Prețul unui exemplar lei 0,75

APARE LUNAR

București, str. D. Racoviță nr. 8
Raional 23 August
Telefon 13.25.38

23
AUGUST

Întreita sărbătoare

Haină de sărbătoare îmbrăcăm cu toții, fiii devotați ai acestei țări, în ziua în care se împlinesc două decenii de când ea a fost eliberată de sub jugul ocupanților fasciști, de către forțele progresului și dreptății. Privind înapoi spre anii care s-au scurs de atunci și pînă astăzi, ni se umele înima de mîndrie pentru marile succese pe care le-a obținut patria, în strădania ei de a pune temelii unei vieți fericite pentru toți cetățenii ei. Ar trebui să fie orb acela care n-ar vrea să vadă transformările adînci ce s-au petrecut pe aceste meleaguri, ar trebuie să fie surzi acei care n-ar voi să audă imnul de preaslăvire pe care îl ridică întreg poporul către regimul care i-a asigurat suveranitatea și independența națională, care-l călăuzește pe căile bunei stări, care a prefăcut pe robii de ieri în stăpîni demni ai rodului muncii lor.

23 August 1944 a însemnat însă și începutul măreței lupte pentru pace pe care o duc, de atunci încolo, poporul român din toate naționalitățile conlocuitoare din Republica Populară Română. Sărbătorim, deci, odată cu eliberarea poporului român și alăturarea sa la frontul mondial al păcii. Cu atît mai mare este bucuria noastră în această zi, cînd ne pregătim să trecem pragul celui de al treilea deceniu de la eliberare, cu cît cauza păcii ce pătrunde din ce în ce mai puternic în conștiința popoarelor a devenit stindardul triumfător al omenirii.

Populația evreiască din țară, credincioșii cultului mozaic, nu pot uita că la aceste două motive de bucurie, pentru noi se adaugă și un al treilea: în această zi de 23 August, noi am fost salvați de la o piatră sigură. Am căpătat acum douăzeci de ani, nu numai libertatea, ci însăși viața.

Nu vom uita nicînd că în întreg decursul anilor în care a suflat vîful urii și al pogromului, nici o altă forță nu s-a ridicat împotriva fascismului

din această țară, așa cum a făcut-o Partidul Comunist din România. În lupta cea nobilă pentru democrație și împotriva reacțiunii și antisemitismului, comuniștii n-au acceptat niciodată nici un fel de compromis, au mers la moarte sigură în fața plutoanelor de execuție, au zăcut în temnițele nimicitoare ale trecutelor regimuri, dar au luptat cu tenacitate pînă la urmă, pînă cînd a învins dreptatea.

Căminele noastre salvate în ultima clipă de la pustiire, copiii noștri care n-au luat drumul fără de întoarcere

de Șef Rabin Dr. MOSES ROSEN

al Auschwitzului, sinagogile noastre care n-au fost încredințate flăcărilor, totul, totul ce există și n-a pierit, ridică în această zi un fierbinte imn de recunoștință către forțele luminii și dragostei de oameni, care călăuzesc destinele României de astăzi.

Ca patrioți, ca luptători ai cauzei păcii și ca evrei ne alăturăm deci la marea sărbătoare a scumpei noastre patrii. ÎNTREITA SĂRBĂTOARE ne îndeamnă să nu ne preocupăm puțurile spre a contribui și pe viitor la înflorirea acestei țări, la întărirea păcii omenirii, la asigurarea viitorului nostru fericit.

MESAJUL

PENTRU ROȘ-HAȘANA 5725, ADRESAT DE EMINENȚA SA D-L ȘEF RABIN DR. MOSES ROSEN CĂTRE CREDINCIOȘII CULTULUI MOZAIC DIN R.P.R.

IUBIȚI CORELIGIONARI

Întîmpinarea noului an iudaic se împlinșă sub semnul Teșuvei — Reîntoarcerii. Credinciosul se regăsește în aceste sfînte zile, față în față cu Părintele Cereș, „Šuva Israel”, „Reîntoarce-te, Israele, către Domnul Dumnezeu tău” răsuna îndemnul profetului IOSIA în Sabatul cel dintîi al anului, care deaceia a și căpătat numele de Sabat Šuva „Simbăta reîntoarcerii”.

La fel cu fiii lui Iaacov și nouă ni se adresează, pe prag de an nou, întrebarea care e menită să ne zguduie conștiința, „Di gol-dene keit”, „lanțul de aur” al generațiilor trecute ne îndreaptă către cei a căror învățătură plină de o inepuizabilă comoară, cată a fi îndrumare pentru noi. Reîntoarcerea spre tradiție, îată o altă chemare a zilelor de Roș-Hașana și Iom Kipur.

Prea des am fugit de noi înșine. Conștiința sau nu, am refuzat cel mai elementar dialog, acel cu propria-ne conștiință. Acum, cînd cu emoție sau evlavie, luăm în mîini un nou calendar, rîndurile sale mărunte, slova sfîntă a alef-beitului multi-milenar, ne cheamă să ne reîntoarcem către tainițele sufletului nostru.

Aceasta e TEȘUVA: reîntoarcerea către Dumnezeu, către tradiție, către noi înșine. „Mi-am socotit drumurile — exclamă cîntărețul eternelor sentimente iudaice — și către ale Tale mărturis, mi-am întors pașii” (Psalm 119—60).

Întorlochiate și pline de piedici sînt căările pe care omul le bălătorește în decursul existenței sale. Ajuși în fața mării colituri dintre anul ce a trecut și cel ce ne stă înaintea, noi cei ce credem în Tora, „ne socotim drumurile”, ne trezim din beția vîlmășagului cotidian iar conștiința ne devine busolă. Ea ne face ca la fel cu David, nemuritorul bard, „să ne întoarcem pașii spre ale Torei mărturis”, spre lăcașul de rugăciune și reculegere, spre sinagogă.

IUBIȚI MEI

Zidurile sfînte se îmbracă în mantie festivă și vă întîmpină pe toți care vă întoarceți pașii către ele, către obștea lui Iaacov, către ale sale nevoi. Cu toții ascultați, în aceste zile, cealaltă întrebare adresată de Iosef către triburile lui Israel. „Hîi, le-šmā”, „hîi, să simțiți, oare, că aveți frați?” Cu fața către sinagogă, către Comunitate, reîntoarcerea către frații și surorile întru credință, îată mesajul zilelor începutului de an iudaic.

Lăcașele noastre, cele de învățătură a Torei, Talmud Tora, precum și toate celelalte așezămînte religioase au nevoie de sprijinul vostru. Aportul oricît de modest dar permanent al fiecărui credincios, capătă o însemnătate din ce în ce mai mare. Libertatea religioasă pe care ne-o acordă, cu atîta înțelegere și bunăvoință, regimul democrat al țării, implică și datoră voastră ca prin sprijinul vostru, să faceți să dăinuiască sfîntele noastre instituții.

Binecuvîntarea lui Dumnezeu să vă călăuzească pașii și să vă hărăzească un an bun și fericit, un an al rodului îmbelsugat în munca voastră un an de pace pentru întreaga lume.

Cu binecuvîntarea tradițională de Leșana tova likatevu.

Dr. M. ROSEN

Șef rabin al cultului mozaic și Președintele Federației Comunităților Evreiești (M.) din R.P.R.

GRAIUL FAPTELOR

Faptul rămîne fapt și nimeni nu-l poate dezminși. De douăzeci de ani faptele sînt doveditoare în ceea ce privește viața nouă ce se clădește în țara noastră. Pentru a demonstra veracitatea acestei afirmații nu este nevoie de vorbe, este suficient să ne uităm în jurul nostru. Holde îmbelsugate, o dezvoltare industrială cu totul ieșită din comun, un ritm foarte intens al construcțiilor caselor de locuit, o amplificare și diversificare a învățămîntului care se poate compara cu orice țară înaintată din lume, o înflorire a culturii care stîrnește admirația tuturor; și toate aceste fapte nu sînt remarcate numai de noi care trăim această viață ci și de către toți străinii care vizitează meleagurile românești.

Mărturiile vieții noi din R.P.R. sînt și rodul muncii tuturor locuitorilor acestei țări, după cum și binefacerile realizărilor se revărsă în mod egal asupra tuturor cetățenilor care au creat bunurile. Indiferent de convingeri filozofice sau religioase, nici un om cinstit nu poate nega nici cele făptuite, după cum nici nu poate sta la o parte față de efortul colectiv de a crea o viață mai bună pentru toți oamenii acestui pămînt.

Prevederile constituționale referitoare la libertatea de credință sînt prevederi aplicate cu rigurozitate, spre mulțumirea tuturor celor care au convingeri religioase, inclusiv a evreilor credincioși. În ceea ce ne privește putem afirma — și faptele nu ne vor dezminși cu nimic — că viața religioasă mozaică — sub îndrumarea Federației Comunităților Evreiești (M.) din R.P.R. — se duce în condițiuni optime. De la organizarea sinagogală și pînă la existența a trei case de odihnă, pentru folosul clerului mozaic și a evreilor religioși, totul vine în sprijinul afirmării nestîngerite a convingerilor noastre.

Alături de tot poporul, alături de toate naționalitățile conlocuitoare din această țară, participăm și noi din toată inima la bucuria aniversării a douăzeci de ani de cînd s-au izvit zorile unei noi vieți ce și-a propus să realizeze fericirea omului.

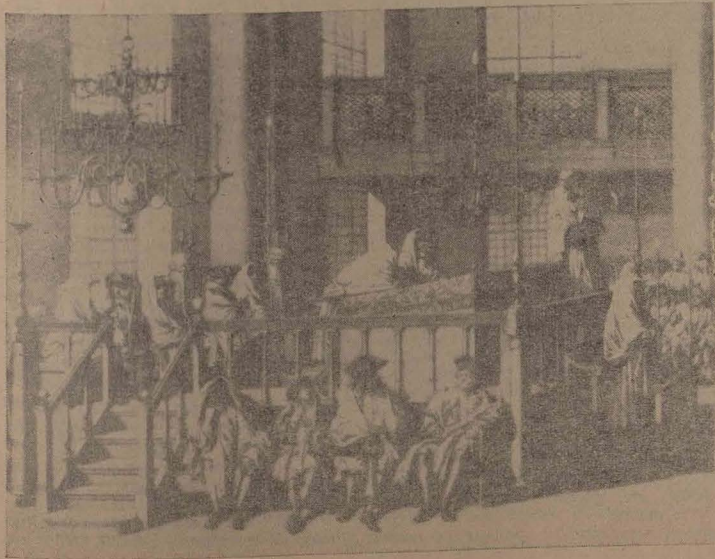
Vizită de prezentare

În ziua de marți 4 august 1964 Dl. Zvi Aialon noul Ministru al Statului Israel a făcut o vizită de prezentare Eminenței Sale D-lui Șef Rabin al Cultului Mozaic din R.P.R., Dr. Moses Rosen.

REVISTA CULTULUI MOZAIC DIN R.P.R. transmite tuturor cititorilor săi precum și tuturor coreligionarilor, călduroase urări pentru un an bun și fericit.

Fie ca anul 5725 să aducă deplină fericire în căminele tuturor și pace în lumea întreagă.

AUGUST 1964		אב — אלול תשכ"ד	
1 S	Se binecuv. luna Elul	שבת	ב' אב
2 D		יום ראשון	ג' אב
3 L		יום שני	ד' אב
4 M		יום שלישי	ה' אב
5 M		יום רביעי	ו' אב
6 J		יום פ'א	ז' אב
7 V		יום ש'א	ח' אב
8 S	Roș Hodeș, ziua 1-a	יום ראשון	ט' אב
9 D	Roș Hodeș, ziua 11-a	יום ראשון	י' אב
10 J		יום שני	יא' אב
11 M		יום שלישי	יב' אב
12 M		יום רביעי	יג' אב
13 J		יום פ'א	יד' אב
14 V		יום ש'א	טו' אב
15 S		יום ראשון	טז' אב
16 D		יום שני	יז' אב
17 L		יום שלישי	יח' אב
18 M		יום רביעי	יט' אב
19 M		יום פ'א	כ' אב
20 J		יום ש'א	כ"א אב
21 V		יום ראשון	כ"ב אב
22 S		יום שני	כ"ג אב
23 D		יום שלישי	כ"ד אב
24 L		יום רביעי	כ"ה אב
25 M		יום פ'א	כ"ו אב
26 M		יום ש'א	כ"ז אב
27 J		יום ראשון	כ"ח אב
28 V		יום שני	כ"ט אב
29 S		יום שלישי	ל' אב
30 D		יום רביעי	י' אדר
31 L		יום פ'א	יא' אדר

Simetol Sofarului în sinagogă cu ocazia sărbătorii Roș Hasana.

PROBLEME ETICE ÎN PSALMI

Problemele etice ale umanității au început o dată cu existența omului.

Psalmii care constituie în esență o capodoperă lirică, prin punerea în relație a lirismului cu un principiu suprem ordona-tor, au întretesut în textura poetică o seamă de considerații etice, care se cuvin a fi scoase în evidență.

Avind o viziune foarte apropiată de mă-zuințele omenești, Psalmistul exclamă: „Ca-re este omul cărui să nu-i placă viața și să nu iubească lungimea ei și să nu-i fie voia să se bucure de fericire”? (Psalmul 34). Dar dorința de fericire a oamenilor este adesea zădărnicită, și istoria a dovedit adevărul acestei afirmații, de către acei care își realizează propria împlinire prin împilarea, semenilor lor: „Cei fără de lege trag sabia și arcu-l îl încordează ca să doboare pe cel sărman și să junghele pe cei ce umblă pe calea dreaptă” (Psalmul 37). Nelegiuții însă nu folosesc numai fierul pentru a lovi: „Iată nelegiuitul ur-zește răutatea, zămislește silinția și naște minciuna” (Psalmul 7). Durerea provocată de o întreagă categorie de oameni, categorii care e diferențiată nu numai sociologic ci și psihologic, apare din plin în psalmul 10, care împreună cu psalmii 59 și 69 constituie o chintesență a suferinței morale provocate de cel rău, a cărui gură „...e plină de ble-s-tem, de violențe și silinție; sub limba lui se ascund silinția și fărădelegea. El stă la pîndă în dosul curților, la înfundături ucide pe nevinovați; ochii lui iescodesc pe cei ne-norociti” (Psalmul 10). Portretul moral al acestui tip de om, multiplicat prin asemănarea cu alte exemplare umane, este completat prin cinismul caracterizant: „Iată gură lor spu-megă, buzele lor sînt cumplit ca săbiile, căci zic ei: „Cine aude?” (Psalmul 59). Într-un chip foarte plastic ne sînt descrise zbatelile celui nedreptățit, care nu vede niciieri nici un punct de sprijin: „Mă sculund în mijl adînc și n-am unde să-mi pun piciorul...”, „Sînt istovit de strigăt...” multime mare „sînt acei care vor să mă piardă...”, „pus-au fier în mîncarea mea și ca să-mi stîmpăr selea m-au adăpat cu oțet” (Psalmul 69). Dezădăruit, cel cărui orizonturile îi par închise din cauza nedreptății strigă: „Scă-pă-mă, cu mîna ta, Dumnezeu, de oame-nii acestei lumi a căror parte este cu-prinsă în viață” (Psalmul 17).

Prin mijlocirea viziunii sale specifice, Psalmistul ne arată locul omului în aceas-tă lume: „Cu puțin făcutu-l-ai mai mic decît pe ingeri, cu slavă și cu cinste l-ai în-cununat, stăpîn l-ai pus peste lucrul mîinilor tale” (Psalmul 8). Conștient de mărimea sa în mijlocul acestui univers, cînd se simte în durere, cel ce crede, își pro-iectează spre înalțuri frămîntarea sa: „Dum-nezeule al dreptății mele, cînd strig răs-punde-mi, tu care mă faci să fiu la larg în strîmtoare” (Psalmul 4); și își face proprie această altitudine deoarece el este sigur că „Domnul încearcă pe cel drept, dar pe cel nelegiuit și pe cel ce iubește silinția îi urăște” (Psalmul 11). Insuflișit de convingerile sale Psalmistul exclamă: „Tu dai pasului meu lărgime și avînt și gleznele mele nu știu de șovăială” (Psalmul 18). Față în față cu cel ce reprezintă pentru el Principiul Suprem, omul înlănat de alți oameni, nu ezită să spună: „Adu-ți aminte, Doamne, de ocara slugilor tale, (Psalmul 89); în această revoltă care uneori trece de la implorare la impreciație, mir-a-vorilor li se spune pe nume: „ei ucid pe vă-duv și pe străin și pe orfani îi omoră” (Psalmul 94).

În Psalmi, atitudinea etică nu este ex-primată prin perifraze ci într-un mod direct, care nu lasă nici un dubiu: „Urăsc adu-marea răufăcătorilor și cu cei răi n-am nici un amestec” (Psalmul 26). În luptă cu ne-dreptatea, autorul psalmilor subliniază că el nu se bizuie pe violență: „căci nu mă bizuiesc pe arcu-l meu și sabia mea nu poate să mă scape” (Psalmul 44).

Suferințele morale provocate de opri-mare sînt foarte bine descrise în psalmul 119; în același timp, în acest psalm lăsa prin-cipiilor etice este afirmată prin înșuși mo-dul în care aceste principii au rezistat în-cercărilor: „Cei semeți mă batjocoresc gro-zav, dar eu nu mă depărtz de legea ta...”, Minia față de permanența nedreptății, la ocazia Dumnezeului lui Israel să-i admo-nes-teze pe cei atotputernici: „Pînă cînd veți ju-deca întru nedreptate și veți fi părțitorii cu cei nelegiuiți” (Psalmul 82); „cei fără de lege trag sabia și arcu-l îl încordează ca să doboare pe cel sărac și sărman...” (Psalmul 37), căci nedreptatea se însoțește totdeauna cu violența, vrea să atragă luarea aminte acest verset. Anumite exprimări din Psalmi prin pateticul și permanența lor își fac loc printre veacuri: „Roștiți voi oare, stăpînitorilor, hotărîri drepte și judecați voi după dreptate pe fiii oamenilor”? (Psalmul 58).

„Rugăciunea unui om în nevoie” (Psalmul 88) prin intensitatea sentimentului, re-prezintă o transcriere a restriștei, trans-criere ce își schimbă adesea forma, dar

conținutul rămîne mereu același: „Căci su-flețul meu este sătul de obidă și viața mea este aproape de mormînt”. Acest psalm nu este numai un protest împotriva sule-riinței dar și un aspru dialog cu Acela care îngăduie permanențizarea nedreptății: „Oare în mormînt va istorisi cineva mila

Prima pagină din „Cartea Psalmilor”, din cea de a doua ediție a Bibliei editată de Daniel Bomberg (Veneția 1524—1525).

ta și în împărăția morții credincioșia ta”?; afirmarea drepturilor vieții, drepturi legate de anumite imperative etice, ne apare și în

următorul verset: „Oare în întuneric fi-vor propovăduite minunile tale și în tînuțul uitării, dreptatea ta?”

Dar cel în suferință nu totdeauna se adre-sează lui Dumnezeu pentru a-și vărsa amarul său; adesea, ca de exemplu, în psalmul 109, el înțește în acela care prin fapă sau prin vorbă fac rău semenilor lor: „Iubi-ta ble-s-temul: să vie peste el! El s-a îmbrăcat cu o blestemul cum s-ar fi îmbrăcat cu o haină... să-i fie ca un veșmînt cu care se învește și ca un briu cu care se înclinge, pururea!” Obosit de lupta cu asupritorii cel nedreptății suspină: „Asemenea umbrei care dă spre seară eu mă duc”. În psalmul 109 ca și în alți psalmi putem urmări îndeaproape modul de reacțiune a omului în fața vicisitudinilor vieții, mod de reac-țiune în care sînt cuprinse toate soarele sufletului omesc, de la disperare la re-voltă, de la orbăceirea după ajutor pînă la solicitarea Principiului Elic Suprem.

Sînt în Psalmi unele pasaje care prin modul de formulare constituie jalane inu-nabile pentru îndrumările etice ce se desprind din străvechile învățături ale unei mul-timilare culturi; poporul purtător al ace-s-tei culturi avut-a parte de multe amaru-ri, căci așa după cum spune Psalmistul: „Tu i-ai hrănit cu pîinea plingerii și i-ai adăpat cu lacrimi din belșug” (Psalmul 80). Dea-acea acest popor s-a adresat către ace-l care era considerat Legiuitorul: „Dă-ne al-tea zile de bucurie cîte ne-ai dat de smerenie, alții ani de fericire cîți am vî-zut de nenorocire” (Psalmul 90). Oamenii care au avut asemenea experiențe tragice, sau tocmai pentru că le-au avut, ne spun de unde din străfund de veacuri: „Fugi de rău și fă numai binele, cău-lă făcea și umblă după ea” (Psalmul 34); Psalmistul ridicat din mijlocul acestor oame-ni, visează pentru el, pentru poporul său și pentru întreaga umanitate, un viitor în care „mila și adevărul se vor îmbrățișa, drep-tatea și pacea se vor sîruta” (Psalmul 85).

P. LEONARD

Scurt istoric al comunității israeliților de rit spaniol din București

Colectivitatea Israelită Spaniolă din București datează după tradiție și potiruit afirmațiilor istoricului B. P. Hasdeu în a sa „Istorie a toleranței religioase la Romîni” (pag. 79) încă din secolul XVI cînd Israe-liții Spanioli au avut așezări temeinice în Muntenia.

Documente vechi, din anul 1559, vorbesc despre consultațiile juridice și hotărîrile re-ligioase date evreilor spanioli din București de către Marele Rabin sefard din Nicopol SAMUEL de MEDINA, fapt care confirmă do-uvada existenței evreilor spanioli pe timpul acela în aceste meleaguri.

Profesorul Nicolae Iorga în studiul „Medi-cii și medicina în trecut romînesc” vor-bește despre medicul eвреu spaniol FONSECA, diplomat al sultanului, în strînsle legături cu domnitorul Munteniei Nicolae Mavrocra-dat (1716—1730) și care a contribuit, între altele, la ridicarea sanitară a Munteniei (documentele Hurmuzachi, vol. 6, pag. 278 —9).

La curtea aceluiași domnitor muntean, a fost israelitul spaniol MENTES BALLY. În anul 1730 el obține întărirea domnească pen-tru comunitatea de rit spaniol din București, Familia Bally, existentă pînă mai deunăzi în Capitală în sinul Comunității noastre, a dat pe DAVICION BALLY bun prieten cu C. A. Rosetti, cu care a luat parte activă la mișcările naționale înainte și în timpul anului 1848 (a se vedea cele 5 volume re-feritoare la „Anul 1848 în Principatele romîne”).

Mărturiile despre trecutul Comunității noastre mai sînt vechile pietre funerare din Iosul cimitir din str. Sevastopol, deshu-mate sub guvernarea antonesciană și re-in-humate în Cimitirul nostru din Calea Șerban Vodă (Bellu).

Frédéric Damé, în opera oficioasă a Ex-poziției din anul 1906, reproduce fotografia unui asemenea mormînt din anul 1716.

Călătorii străini care au trecut pe la noi, menționează existența noastră aci, demni-tatea cu care ne comportăm și conștientizarea prietenăscă cu Romîni. Astfel, Vaillant în monumentală sa operă „România” vol. II pag. 38; Elise Reclus în studiile sale bio-grafice; Lapedatu în comunicarea făcută Academiei Romîne în anul 1934, etc.

În anul 1730 Comunitatea Israelită de rit Spaniol din București, care pînă atunci funcționa sub forma de obște religioasă, se or-ganizează în Comunitate, creînd instituții, care au dăinuit pînă în timpul din urmă, adică: Școli, Sinagogi, serviciul de Sehită (tăiere rituală) ceremonii Jenebre, ghemitul hasidim (binefaceri și asistență socială) azil de bătrîni, cantină școlară, Bikur holim (asistență medicală), Policlinică și instituții culturale.

În anul 1811, Rabb Eliezer Itzhac Pappo, autorul unei foarte răspîndite lucrări de mo-rală iudaică (Pele Joef), reorganizează din punct de vedere ritual „Confreria Sacră de inhumajonii rituale și Ceremonii Jenebre”, stabilind reguli prietenoare la ajutoare, la îngrijirea bolnavilor și cultul morților (Hevra kedosa sel Levai verheija) care se respectă ad-literam, pînă în ziua de azi de către membrii Confrerii Sacre (numiți între ei Hermanos — Frați) care se recrutează în majoritatea lor din cele mai alese fa-milii ale Comunității. Acest serviciu este onorific și constituie o cinste deosebită pen-tru cei însărcinați să-l execute.

În anul 1818 printr-un hrisov al lui Vodă Caragea, conducătorul obștii Israelite Spa-niole, Gavrilă Cohen obține autorizația clă-dirii Templului cel mare din strada Negru Vodă nr. 12 (Document aflat în Arhivele Statului Conducă Domnească 39 pag. 350). Templul construit în cel mai pur stil arabo-spaniol a fost reconstituit de trei ori pînă la data cînd a fost dat pradă flăcărilor de către legionarii în luna ianuarie 1941.

În anul 1848 își clădește un nou templu (cel mic Cahl Kados Șalom) în str. Banul Mărcine nr. 37 lîngă strada Spaniolă.

Inhumajunile care la început se făceau în cimitirele astăzi dispărute din comuna Budești și cel de pe locul unde erau cas-cadele grădinii Cișmigiuului au continuat în cimitirul din str. Sevastopol.

În anul 1864, în urma dispozițiilor mu-nicipale, Comunitatea își cumpără un teren de circa 14 pogoane, în fața cimitirului Bellu (Șoseaua Giurgiului 2) pe atunci afară din oraș, unde azi continuă înmormîntările.

În București, cea mai veche școală israe-lită este aceea a Comunității spaniole din str. Corbului nr. 6 (azi Haiducul Bujor). Reorganizarea ei a avut loc în anul 1861 (adresa nr. 2868 din 23 Octombrie 1861 a Eforiei Instrucțiunii Publice din Principatele Unite).

Din anul 1927 această școală a obținut dreptul de publicitate, iar în sinul corpului ei didactic au fost și institutori romîni creș-tini. Astfel Doctorul Manolescu Ștrunga în anul 1869, ulterior Banu, Rădulescu, Ver-nescu și alții. Școala a mai avut profesori de seamă ca Benedetto Franchetti, eвреu spaniol din Italia, profesor de muzică la Colegiul Sft. Sava. Apoi dr. Abram Tur, I. Uziel, Săche Petreanu, Lazăr Săneanu, marele cărturar, autor al „Dicționarului uni-versal al limbii romîne”, „Semasiologia limbii romîne”, „Flemente turcești în limba romînă”, etc. Abram Aleuy-Ivela, autor a diferite manuale de muzică pentru școli pri-mare și curs secundar, profesor de muzică la „Vatra Luminosă” a fost de asemenea profesor de muzică al școlilor noastre de

RABI TARFON

Datele existente, permit reconstituirea unei personalități contradictorii, cu un temperament agitat, dărnă să pătrundă tainele înnoăriturii, mai cu seamă acolo unde sînt înclinate în mister și la odată consecvent și neclintit în esența cre-dinței tradiționale.

Rabi Tarfon face parte din acea gene-rație, care s-a mai deslășurat strălucirea marelui Templu din Ierusalim și a fost martor la distrugerea lui. A fost con-temporan al marilor evenimente din istoria evreilor și contemporan cu ma-rile personalități din trecutul nostru în frunte cu Rabi Akiva.

În calitate de cohen din partea am-bilor părinți, rabi Tarfon oficiază ser-viciul în marele Templu. Dar el se reliează prin faptele sale, prin con-duita sa și prin talentul său de inter-prete a Torei. În acea perioadă de restriște rabi Tarfon apără tradiția strămoșilor de influențe străine, lupind, cu hotărîre împotriva trădării de toate nuanțele.

Știa să fie însă generos, gîsind di-verse modalități de a ajuta pe cei în nevoie. Se povestește de pildă că în timpul unei foamete, rabi Tarfon s-a căsătorit cu 300 de femei, pentru a le face accesibilă alimentarea cu produ-sele provenite din „Teruna” — un impo-zit natural de care beneficiau numai cohanimii și familiile lor și care nu lipsea din magaziele templului.

Catastrofa care s-a încheiat cu dăr-marea Templului l-a îndurerat profund. Se spune că n-a renunțat nici după dăr-marea sanctuarului să practice une-le îndatoriri de Cohen printre care și primirea de Teruna — deoarece nu putea să se impace cu gîndul că epoca Templului a apus, cu adevărat.

Numele de Rabi Tarfon e pomenit de 40 de ori în Mișna unde se spune că titlul de rabi l-a căpătat chiar de la uriașul spiritual al epocii, rabi Akiva. Cercurile largi ale credincioșilor i-au înțilit numele în Pirkei Avot — acele perle de înțelepciune prevăzute în căr-țile de rugăciune pentru a fi stu-diate în simbelele cuprinse între Pe-sah și Ros Hașana. În acele pasaje Rabi Tarfon se referă la echilibrul care ar trebui să existe între eoulul de înnoărit, dorința omului de a înnoă și răspala cwenită celui care înnoă.

Nu numai viața lui Rabi Tarfon, ci și moartea lui îl situează printre oame-nii de frunte, ai epocii. Potiruit Midrașulul Eikha Rabati (cap. 2) rabi Tarfon ar fi împărțit soarta celor zece martiri cunoscuți sub numele de „Asara haru-ghei malhu” fiind ucis în chinuri la vîrsta de 70 de ani de către oamenii slăbînirii romane, de pe vremea împă-ratului Adrian.

băieți și fete, maestrul de cor al Templului nostru, fecund compozitor a numeroase bu-căți religioase ce se cîntă și în zilele noastre în Templul nostru.

Ca director al școlii de băieți a funcț-ionat timp de 32 ani, cunoscutul poligraf și savant Ribi Haim Moșe Bejarano.

În obștea noastră au existat întotdeauna grupări cu tendințe culturale, precum a fost soc. „Progresul” înființată de Dr.ii A. Tur și I. Uziel, Toinbe Hall creată de dejunct Dr. I. Niemirower, Cercul cultural seard, etc.

Cîteva fapte luate la întimplare din noia-nul lucrărilor din trecut, odăsc sentimentale pe care mai marii Tării le aveau față de Comunitatea noastră.

C. A. Rosetti, la întoarcerea lui din exil mulțumeste la 11/28 mai 1857 Comunității Israelite Spaniole din București pentru in-tervenția făcută pe lîngă Comunitatea Spa-niolă din Ruscuc, pentru ca aceasta să dea ospitalitate și să îndulcească exilul ca-pitler revoluției de la 1848.

Tot în 1857 la 12/23 martie, prințul Ghica, primind o delegație reprezentînd pe Evreii din Tara Romînească, în frunte cu Hilel Manoah, Președintele Comunității Spaniole din București, aduce laude și își manifestă simpatia pentru activitatea evreilor. Aceasta reiese din re-latările zilnice ale ziarelor de pe atunci.

Au fost și cazuri de căfănire a frunțosilor evreilor Spanioli, astfel: Domnul Grigore Ghica, printr-un hrisov din 1827 acordă pri-villegiu fraților Hilel și lui Isac Manoah „pentru că s-au aflat slujind Domniei cu sirguință”. Asemenea Domnitorul Alexandru Ghica a căfănit pe Solomon Haljon (vezi Fotino „Istoria Ghiculeștilor”).

În general, în manifestările lor, Israeliiți spanioli și-au împlinit viața cu viața Tării. Evoluția Tării a atras în mersul ei pe Israeliiți Spanicii etapă cu etapă și în ritmul impus de împrejurările speciale fiecărei epi-ci.

rabin J. ALMULY

ÎNCEPUTUL UNEI NOI EPOCI

Afirmatia hotărâtă că pentru evreii din România, 23 August 1944 a însemnat începutul unei noi epoci își are adinci rădăcini în realitate.

23 August 1944 a însemnat în primul rând pentru evreii din România dreptul la existența fizică. Nimeni nu poate uita, nimeni nu trebuie să uite, că trimisul special a lui Hitler în România, dr. Richter a înlocuit un așa zis proiect de reorganizare a Centrului național de rominizare și de nouă soluționare a problemei evreiești din România; în conformitate cu acest proiect un număr de circa 170.000 de evrei au fost internați în lagăre și gheto-uri situate pe teritoriul sovietic vreme în care ocupat și în lagărele hitleriste; o însemnată parte dintre aceștia au fost uciși. De altfel sub același imbold hitlerist se urmărea exterminarea totală a evreilor din România.

În numărul din 8 august 1942 ziarul „Bukarester Tageblatt”, organul agenturii hitleriste din România, publica un articol incendiar, în care anunța deschis „lichidarea totală” a problemei evreiești din România. Această monstruoasă crimă a putut fi evitată numai datorită insurecției armate din țara noastră.

23 August 1944 începutul unei noi epoci. Vremea discriminării rasiale legitime, vremea discriminării rasiale oficiale, odăta cu 23 August 1944 a intrat în domeniul istoriei. Dar istoria nu uită; chiar dacă nu grăiește, ea consemnează totul; totul e să vrei și să poți să o citești.

Nimicodată nu se poate naște „ceva” din „nimic”. Pe pământul ospitalier al acestei țări, guvernele burgheze și pseudo-democrate înțepenisă o tradiție antisemită, tradiție combătută cu vigoare și hotărâre de către forțele reale democratice în frunte cu organizațiile muncitorești comuniste și socialiste. Sistemul oficial antisemit de guvernământ, a cărei introducere este legală de monarhia hohenzollernilor, numai între 1867 și 1913 a legiferat 196 de legi restrictive cu caracter discriminatoriu antievreiesc.

Pină la 23 August 1944 politica antisemită făcea parte din acțiunea cotidiană a diverselor guverne ce s-au succedat la cîrmă României, acțiune antisemită susținută de mișcări mai multe sau mai puțin „populare”. Problema cetățeniei, discriminarea rasială în plasarea în muncă, interzicerea practică a accesului la funcțiile publice, bătaie din universități, devastările de magazine, locuințe și locașuri de rugăciune, pogromurile de la Oradea și Borșa, numeroși valahici, toate acestea nu au făcut decît să deschidă drumul instaurării fâșiei de dictaturii fasciste în România, dovedindu-se astfel încă odată că șovinismul este legat în mod organic de lupta împotriva democrației și socialismului.

23 August 1944 a însemnat pentru evreii din România — și nimeni nu are dreptul să o uite — înlăturarea tuturor metodelor barbare de teroare și chinuri introduse odăta cu anul 1940 și accentuate după dezlănțuirea războiului antisovietic. Între 1940—1944, evreii nu numai că le era viața amenințată în permanență, dar prin faful organizat, prin excluderea de la dreptul de a munci, prin constituirea detașamentelor de muncă obligatorie, prin interzicerea de a participa la viața culturală etc. etc., au fost linați în permanență într-o situație de paria, de oameni în afara oricărei legi.

Se implinesc douăzeci de ani de cînd legea cu caracter discriminatoriu și rasist a fost complet înlăturată; se implinesc douăzeci de ani de cînd populației evreiești din această țară s-a oferit posibilitatea să ducă o viață egală cu a tuturor celorlalți cetățeni. Și toate acestea nu trebuie să le uităm.

P. S.

INFORMAȚII

Coreligionarii care doresc să cunoască datele ebraice în care au iahzeit-ul (comemorarea) rudelor lor, pot afla aceste procurîndu-și din vreme calendarul celui din vremea mozaic pe anul 5725 (1964—1965) care se află spre vânzare în toate sinagogile, abatoarele rituale, cimitire etc. aparținînd Comunităților evreiești din țară.

Credincioși mozaici,

Cu prilejul vizitării mormintelor celor scumpi și dragi (Kivrei avot), cînd restiți o rugă pentru suferințele lor, oferiți contribuția voastră pentru instituțiile de cult, pentru Comunități, pentru Talmud Toră.

Întreținerea cimitirelor, îngrijirea mormintelor se fac numai cu ajutorul vostru.

DOCUMENTELE ACUZĂ

Iată facsimilul ziarului „Bukarester Tageblatt” din 8 august 1942 în care a fost publicat articolul în care se vorbește în mod public de planul criminal al hitleristilor de exterminare a întregii populații evreiești din România. După ce enumeră legile antievreiești, represiunile de tot felul și deportările ordonate de autoritățile fasciste, autorul articolului arată că toate acestea sînt verigi dintr-un lanț menit să contribuie la „rezolvarea totală a problemei evreiești în România”, ceea ce în limbaj hitlerist înseamnă nimicirea întregii populații evreiești.

Dealtfel, toate documentele din procesul Eichman vorbeau despre „rezolvarea finală” atunci cînd se refereau la exterminarea în camere de gaze a evreilor deportați; Richter, reprezentantul lui Eichman la București și autorul articolului menționat, avea ca sarcină această „rezolvare finală”. Pogromul de la Iași cu cele peste 11.000 victime evreiești, deportările din Transnistria, lagărele de concentrare, steaua galbenă și multe alte măsuri satanice n-au fost decît „preludii” a „soluției finale” care însemna pur și simplu uciderea în chinuri groaznice, a noastră, a tuturor.

În cuprinsul articolului se spune textual: „În lunile septembrie și octombrie (1942 — N.R.) un prim eșalon de evrei — care din pricina dificultăților de transport va cuprinde doar 25.000 inși — va fi deportat în regiunile din est, dincolo de Transnistria. Așteptările vor urma în primăvara anului 1943, astfel că pînă în vara anului 1943, evreii din România, inclusiv cei din Transnistria vor părăsi această țară. Așa dar, în decursul anului următor, România va fi definitiv curățată de evrei”.

A se nota că nu era vorba de o deportare în Transnistria (cum s-a făcut) ci dincolo „în regiunile din Est”, adică la Auschwitz, Maidanek, Treblinka, etc. Transnistria însăși trebuie să fie „curățată” de evrei, devenind, la fel ca întreaga țară „Judenrein”.

„Dificultățile de transport” la care se referă autorul articolului erau deja simptomele dificultăților generale pe front. Trenurile aveau de aruncat pe cîmpurile de luptă carnea de tun pe care Antonescu o furniza hitleristilor și bogățiile țării care treceau să întinză ruina financiară a Germaniei lui Hitler.

În primăvara și vara anului 1943, nu s-a întîmplat însă cum s-a făcut socoteala „Bukarester Tageblatt”. „Dificultățile” au crescut în toate domeniile și deportările proiectate au trebuit să fie din nou amînate. „Numai” aproximativ 60.000 dintr-inși au apucat să fie deportați în Transnistria, au rămas incredințați morții prin foamă, boli și frig. „Numai” cîteva sute dintr-inși au fost trimiși peste Bug, adică la moarte prin glonț. „Numai” aproximativ 60.000 dintr-inși au semănat cu mormintele lor cîmpiile Transnistriei.

„Ceilalți”, adică noi toți, cei rămași în viață, am fost salvați printr-o minune. Minunea se numește 23 August 1944.

Insurecția armată victorioasă de la 23 August 1944 și izgonirea nemților din România a zădărnicit în mod definitiv planurile criminale ale hitleristilor.

30.000 CRIMINALI NAZIȘTI SE AFLA ÎN LIBERTATE

În cadrul unui miting ținut la Viena, Robert Kemper, procurorul american pe lângă fostul Tribunal internațional de la Nürnberg, a declarat că 30.000 de criminali naștiști se află în libertate.

O ISTORIE A EVREILOR DIN CANADA

A apărut primul volum din Istoria evreilor din Canada, lucrarea savantului evreu R. G. Sak. Primul volum, editat în limbile idîș și engleză, se ocupă de perioada pînă la 1900. Volumul II este în curs de apariție.

Rumänen wird judenrein

Mit Wenn man die kurze Zeit berücksichtigt, die dem Rumänen des Marschalls Antonescu bisher zur Verfügung stand, um in der Judenfrage energische Schritte mit dem Ziel auf endgültige Lösung zu unternehmen, so darf man feststellen, dass es gelungen ist, in dieser für die Zukunft Rumäniens und für die Stellung Rumäniens im neuen Europa entscheidenden Frage bereits sehr weit voranzukommen. Rumänien steht auch in der Lösung und Behandlung der jüdischen Frage mit an der Spitze der Staaten des Südostens, und die Wege, die hier beschritten wurden, sind in vieler Beziehung vorbildlich.

Nachdem zunächst im Gefolge der Übernahme der Regierungsgewalt durch den Marschall Antonescu auf den verschiedenen Gebieten in Form von Verordnungen und Gesetzen gegen die Juden und für die Brechung ihres überragenden Einflusses auf das politische, wirtschaftliche und kulturelle Leben eingeschritten wurde, ohne dass es zu durchgreifenden Erfolgen überall kam, hat die rumänische Regierung gegen Ende des Jahres 1942 den entscheidenden Schritt durch Schaffung der Judenzentrale in Bukarest, deren Machtfeld sich über ganz Rumänien erstreckt, getan. Die Aufgabe dieser Judenzentrale war von vornherein, Klarheit in die Vielfältigkeit der antijüdischen Bestimmungen zu bringen, die Juden statisch zu erfassen, sie einer nutzbringenden Tätigkeit für den rumänischen Staat und des rumänischen Volk zuzuführen und schließlich alle Schritte vorzunehmen, um Rumänien endgültig judenrein zu machen.

Wenden nunmehr durch die Aufhebung des jüdischen orthodoxen Gebetsverbots — die jüdische Zentralbehörde war der Auflösung schon vorher verfallen — auch die letzte in Rumänien noch vorhandene Judengemeinschaft ein Ende gefunden hat, sind alle Juden Rumäniens ausnahmslos durch die Judenzentrale erfasst und untersteht ihr und den Weisungen ihrer Leiter. Die Judenzentrale wird von Ministerialrat Lecca beaufsichtigt und erhält alle Anweisungen durch ihn und seine Ratgeber. Auf die Arbeit dieser Männer, die im Interesse Rumäniens wirksame Vorkehrungen in unverhältnismäßig kurzer Zeit geleistet haben, wurde in diesen Spalten bereits wiederholt verwiesen. Jetzt ist wiederum ein Abschnitt erreicht, bei dem es sich verlohnt, auf die Arbeiten der Judenzentrale näher einzugehen.

Jeder Unbefangene wird erstunt sein zu erfahren, dass die Relassierung aller Juden ergeben hat, dass sich in Rumänien ohne Zuhilfenahme von Prostraten sowie Transmittanten, insgesamt nur 272.000 Volljuden befinden. Man hatte höhere Ziffern vor Augen und war doch allgemein der Überzeugung, dass Rumänien eines der judenreichsten Länder des Südostens ist. Gern lässt man sich aber durch die Zahl eines Besseren belehren. Das erstaunliche Ergebnis der zuverlässigen Judenabzählung ist gleichzeitig ein Beweis für die Arbeit, die die Organe der rumänischen Regierung an Stille, ohne viel Aufhebens, bereits zur Lösung der Judenfrage in der Zeit vor der Zahlung geleistet haben. Denn tatsächlich war die Zahl der Juden in Rumänien bis zum Sommer des Jahres 1940 wesentlich höher. Allein in den an Ungarn abgetretenen Gebieten Nordostbülgars lebten zurzeit der Übergabe rund 200.000 Volljuden. Nach der Eroberung Transnistriens durch die deutschen und rumänischen Truppen wurden nach dort rund 133.000 Juden abgeschoben. Vor allem wurde Besessenen nach der Rückgliederung geraubt und auch das Buchenland. Dort sind allerdings noch geringe jüdische Reste verbleiben, besonders statischen jüdischen Ge-

SIMON WIESENTHAL ȘI CENTRUL SĂU DE DOCUMENTARE

În ultimi ani, numele inginerului Simon Wiesenthal a devenit cunoscut alt în lumea evrească, cit și în cercurile largi ale opiniei publice mondiale. Rezonanțe deosebite trezeste acest nume în rândurile criminalilor de război naștiști, pe care Wiesenthal îi urmărește și-i descoperă în ascunzătorile lor din Germania occidentală, Austria și din țările Americii de Sud.

Acestui fel Wiesenthal i-a consacrat întreaga sa energie. Sînt mulți ani de cînd muncește neștiut, dar cu prinderea lui Eichman numele lui Wiesenthal a căpătat deodată o largă circulație. Căci el este omul care, după cercetări îndelungate, a dat de urma călăului nazist, ce se ascundea în Argentina.

Dar Wiesenthal nu este dintre aceia care se culcă pe laurii victoriei. El își continuă munca, socotind că misiunea sa nu s-a încheiat. Cine sînt acei care îl ajută? La drept vorbind, nimeni. El lucrează de unul singur, fiind un fel de unitate de cercetare constituită dintr-un singur om.

Funcția oficială a lui S. Wiesenthal este de conducător al centrului evreiesc de documentare din Viena. Acest centru se deosebește însă de instituțiile similare de la Ierusalim sau Paris. În timp ce acestea din urmă se ocupă cu adunarea de materiale pentru arhive — muncă ce-și are, firește, utilitatea sa — centrul condus de Wiesenthal se ocupă cu stringerea materialelor care să servească la descoperirea criminalilor naștiști. Pe acest drum Wiesenthal a obținut pînă acum succese răsunătoare, dar el socotește că mai are mult de lucru. „Mai am 250 obiective de atins” — obișnuiește el să spună, înțelegînd prin aceasta 250 de criminali hitleristi, de a căror urmă trebuie să se dea.

Deosebi, Wiesenthal primește scrisori prin care i se dau informații prețioase. Aceste scrisori poartă stampila poștei din R.F.G., Austria, din țările Americii de Sud etc.

După ce reușește să dea de urma unui criminal hitlerist și să determine arestarea lui, începe un alt aspect al muncii lui Wiesenthal: găsirea martorilor. „Deosebi e mai ușor să dai de un criminal nazist ascuns, decît să găsești supraviețuitori” spune Wiesenthal.

Este oare activitatea lui Wiesenthal necesară, mai ales că în multe cazuri criminalul predat justiției se alege cu o pedeapsă dintre cele mai blînde? „Mai bine un proces care se termină cu o sentință ori cît de blîndă, decît nici un fel de proces”, e punctul de vedere al lui Wiesenthal. Dece? Pentru că oamenii au memorie scurtă, iar fiecare proces în care sînt judecați criminali naștiști contribuie la împropiatarea memoriei omenirii. Așa s-a întîmplat în cazul lui Eichman. Milioane de oameni au citit despre acest proces în ziare, l-au urmărit pe ecranele televizorului și în felul acesta au avut din nou o imagine a ororilor naziste.

În activitatea sa, S. Wiesenthal pleacă de la criterii istorico-filozofice. Noi trebuie să ne gîndim la copiii noștri, care într-o zi ne vor pune întrebarea: Ce ați făcut după terminarea războiului? Cu ce ați contribuit la pedepsirea asasinilor hitleristi? Pentru a putea da un răspuns demn generației următoare este necesar să facem tot ce ne stă în putință pentru descoperirea și judecarea criminalilor, chiar dacă ei se bucură de indulgență din partea unor tribunale.

Conștiința răspunderii istorice nu-l părăsește pe omul care a jucat cel mai mare rol în prinderea lui Eichman. În cartea sa „I-am urmărit pe Eichman”, Wiesenthal descrie episoadele acestei curse, care a dus la prinderea celui mai singeros asasin din toate timpurile.

Acesta este Simon Wiesenthal — un evreu originar dintr-un tirg polonez, ajuns la Viena după ani de război, lagăre și lupte de partizani — omul care și-a asumat o misiune dintre cele mai complicate. Această misiune — obișnuiește el a spune — poate părea ingrată unora, dar e sigur că istoria îi va da dreptate.

STUDENȚII FRANCEZI CER INTERZICEREA LITERATURII ANTISEMITE

Studentii de la universitatea Sorbona și din alte centre universitare au protestat energic în cadrul unui miting împotriva difuzării de literatură neonazistă și antisemită în Franța.

MUZEUL EVREIESC DIN PRAGA

Peste 327.000 de persoane au vizitat în decursul anului 1963 muzeul evreiesc din Praga. Două treimi dintre vizitatori au venit din R.F.G., Franța, S.U.A., Italia, țările scandinave, etc.

În prezent, muzeul pregătește o expoziție de tablouri ale artiștilor evrei care au fost uciși de naștiști în lagăre. Expoziția va fi trimisă la Londra.

Fotocopie după „Bukarester Tageblatt” ziarul agenturii hitleriste, prin care au fost date în vileag planurile criminale ale naștiștilor.

Știri

„ACTIVITATEA MEA LA TEATRUL EVREIESC DIN BUCUREȘTI“

Sub acest titlu, revista „Yiddishe Kultur“ din New York publică un articol al regisorului și actorului Bono Poplicher. După ce înfățișează cititorului rolurile și creațiile sale artistice din ultimii ani pe scena bucuresteană, actorul arată că în prezent lucrează la pregătirea rolurilor din piesele „Stempeniu“ și „Croitorul fermecat“ de Salom Alechem.

100 ANI DE LITERATURĂ IDIȘ ÎN ROMANIA

Pentru a marca împlinirea a 100 de ani de literatură idiș în România, Editura pentru literatură pregătește apariția unui almanah literar consacrat acestei aniversări.

ȘTIINȚA EVREIASCĂ ÎN EVUL MEDIU

La muzeul evreiesc din Praga a fost amenajată o expoziție „Știința evreiască în evul mediu și în timpul renașterii“. Un mare număr de documente rare ilustrează contribuția adusă de personalități evreiești la dezvoltarea medicinei, astronomiei, matematicii, filozofiei.

DIN TEZAUURUL FOLCLORULUI EVREIESC

În arhivele Academiei de științe a R.P. Bulgariei a fost descoperită o culegere de proverbe, cîntece și istorioare create în limba spaniolă de evreii ce au fost izgoniți de închiziție din peninsula iberică. Multe din aceste creații sînt scrise într-un dialect hispano-greco-turc.

VOLUMUL XI AL ENCICLOPEDIIEI EVREIEȘTI

La New-York a apărut volumul XI al Enciclopediei evreiești. Acest volum poartă numele marelui istoric Simon Dubnov, asasinat în condiții tragice de nașiști și este dedicat în întregime exterminării evreilor de către hitleriști.

DESCOPERIREA UNUI DEPOZIT DE ARME AL GHETOUULUI DIN VARȘOVIA

Profesorul Berl Mark, directorul Institutului Evreiesc din Varșovia, a declarat că dacă arsenalul pregătit de către luptătorii din ghetoul Varșoviei nu ar fi fost îngropat sub dărâmături, revolta din 1943 ar fi durat mult mai mult timp.

După presa poloneză, arsenalul conținea arme, explozibile, și aproximativ 70.000 sticle umplute cu lichid inflamabil pentru lupta împotriva tancurilor.

UN FILM DESPRE O CINTĂREȚĂ EVREICĂ

La Festivalul muzical internațional la Praga filmul „Bilka, sau drumul unui actrițe“, realizat de televiziunea vest-germană, a fost distins cu unul din marile premii ale juriului. Acest film este dedicat unei cîntărețe evreie din Polonia, care în anii războiului a fost deportată într-un lagăr hitlerist și care mai târziu a devenit o celebritate mondială.

EXPOZIȚIE KAFKA LA PRAGA

Scriitorul Max Brod, prietenul și executorul testamentar al marelui scriitor ceh de origine evrească a sosit la Praga pentru a lua parte la festivitatea deschiderii expoziției consacrate vieții și operei lui Franz Kafka. Expoziția va fi deschisă la Muzeul de literatură națională.

JUDECĂTORII DE LA FRANKFURT VOR VIZITA LAGĂRUL AUSCHWITZ

Hans Hofmeyer, președintele tribunalului de la Frankfurt care judecă pe călăii nașiști de la Auschwitz a propus curții să viziteze lagărul pentru a-și forma astfel o imagine mai completă asupra fărâdelegilor comise de acuzați.

AUTORII PLANURILOR SCERATE

Așa cum a reieșit la procesul de la Frankfurt, autorii planurilor sclerale de a face săpun și ulei din grăsimile deținuților evrei ai lagărului de la Auschwitz au fost Rudolf Hoess, comandantul lagărului și medicul SS Schweder. După cum se știe, Hoess a fost judecat de un tribunal polonez și executat prin spânzurare în incinta fostului lagăr.

MESAJUL EMINENȚEI SALE ȘEF RABIN DR. M. ROSEN CĂTRE EVREII DIN REPUBLICA POPULARĂ UNGARĂ

D-l Dr. IMRE BENESCHOFSCI șef rabinul Comunității Evreiești din R.P. Ungară a solicitat Em. Sale D-lui Șef Rabin Dr. M. ROSEN un mesaj de Roș-Hașana 5725 pentru Revista Evreilor Maghiari „Uj Elet“. Redăm mai jos conținutul mesajului.

Akeida — Aguda

Cel dintîi tînar evreu — Itzhok — e eroul lecturilor biblice din zilele noului an. Momentul culminant al dramei sale ni-l înfățișează ca o AKEIDA — o jertfă legată de altar. Șofarul se străduiește să străpungă cerurile spre a se prezenta el — cornul de berbec — ca un simbol al acestui spirit de sacrificiu care l-a animat nu numai pe Itzhok, ci și pe urmașii săi.

AKEIDA — jertfe nevinovate, hoțocante nesfîrșite, legate de acelaș altar. Iată ceea ce a însemnat trecutul fiilor lui Itzhok, de-a lungul mileniilor și meridianelor. Întotdeauna și pretutindeni, credințioșii Torei oriunde se aflau, erau legați, cu sau fără voia lor, de un acelaș altar. Căldii, orice mantie ar fi îmbrăcat, nu făceau între ei nici o deosebire, îi împrescau cu aceeași ură veninoasă, îi svirleau pe același ruguri, îi străpungeau cu același săbii, îi aruncau în același cuptoare. Lanțuri nevăzute îi fereau de un acelaș destin necruțător.

Slăvit fie Atotputernicul că în zilele noastre AKEIDA devine din ce în ce mai mult o zguduitoare evocare. Ea păsește în domeniul amintirilor iar în locul ei o altfel de unitate își face loc. Această unitate printr-o comunitate de rădăcină lingvistică cu cuvîntul AKEIDA, se așează la polul opus blestematei noțiuni a eternei suferințe. E vorba de Aguda de o comunitate fericită într-o soartă mai bună.

AGUDA AHAT — un singur mînunchi, iată cum concepem noi viitorul nostru și al întregii omeniri. Cu sentimentele, gândurile și faptele strîns împletite spre acelaș țel, spre acelaș ideal, anul cel nou va trebui să îndrume pe Israel și umanitatea toată pe calea păcii și înfrățirii.

AGUDA AHAT — printr-un efort comun, printr-o alăturare inaripată a tuturor forțelor binelui, noi împorăm de Dumnezeu să ne binecuvînteze pe drumul îndrăzelnic formulat în expresia atît de des întâlnită în rugile de Roș-Hașana și lom Kipur:

„Să îndreptăm lumea“, să înlăturăm ce e nedrept, să orînduim societatea umană după normele eticii, să clădim o lume mai dreaptă și mai bună.

Noi evreii romîni și unguri, am fost, în trecutul de tristă amintire, legați de multe ori prin AKEIDA, prin altare comune, prin chinuri și suferințe din partea aceluiaș dușman al omenirii.

Laudă și proslăvire să ridicăm Celui Atotputernic că ne-a învrednicit să trăim vremurile în care, laolaltă cu popoarele în mijlocul cărora trăim și cu întreaga omenire progresistă, sîntem AGUDA-AHAT. Luptători pentru pacea și dreptatea întregii lumi.

Fiți binecuvîntați, scumpi coreligionari, cu un an bun și fericit, cu un an al împlinirii celor mai nobile ale voastre idealuri.

Dr. Moses Rosen.

Șef Rabin al Cultului Mozaic din R.P.R..

GLASUL ȘOFARULUI

Sosirea Anului Nou evreiesc nu e vestită de heraldi înveșnîtiți și în hamide scumpe sunînd în trîmbițe de argint. Nu în sunete de fanfare și în acompaniament de tobe în-timpînă evreii prima zi a anului.

Nici trîmbițe de argint, nici sunete semețe de fanfare, nici răpău asurzitor de tobe, ci un șofleg de note scurte, întredăiate, de corn de berbec. Din vremuri imemorabile, sunetul cornului de berbec, sunetul șofarului, vestește anul nou evreiesc — Roș-Hașana.

În setea lui de frumos și puritate, omul a creiat dealungul timpului smedenie de instrumente muzicale cu ajutorul cărora reușește să realizeze armonii sublimе. Și aproape fiecare dintre aceste instrumente e incomparabil mai subtil, mai bogat în nuanțe și poezie decît șofarul, care mi se poate compara nici cu lira antică, nici cu harpa, nici cu vioara, nici cu pianul...

Și totuși... Și totuși puține simfonii au făcut oreodată să trezească o asemenea furtună de simfăminte, o emoție atît de profundă ca sunetele șofarului.

Din prima zi a lunii Elul modulațiile sale sacadate se intercalează în simfonia vieții cotidiene, chemînd pe fiecare credincios evreu la meditație, la interiorizare, la un sever examen al conștiinței. Căci în conceptul iudaic, Roș-Hașana nu e numai prima zi, sărbătoarea Anului Nou, ci și lom Hazikaron — Ziua Amintirilor — lom Hadin — Ziua Judecării.

În această zi, sînt supuse judecării severe faptele, gîndurile, intențiile noastre. Un tribunal sever, dar drept, pune în cîmpul binelui și răului, luminile și umbrele din existența noastră și rostește sentința implacabilă. Această dramatică confruntare are loc nu undeva în afară, pe misterioase tărîmuri transcendente, ci în primul rînd în noi înșine, în conștiința fiecăruia dintre noi. Fiecare dintre noi e chemat să-și facă un sever examen al conștiinței, să cerceteze cu un ochi critic faptele săvîrșite și să discearnă ce e drept și ce e rădăciră pe drumul său. Acesta este sensul major pe care Maimonide îl conferă în celebrul său Codice (Hilhot teșuva III, 4) îndatoririi de a suna din șofar: „Deși suflarea șofarului este o prescripție biblică (și, în consecință, nu necesită justificare) se poate găsi sensul adînc al acestei prescripțiuni în aceea că sunetele șofarului constituie un apel către noi, de parcă ne-ar spune: „Treziți-vă, adormiților, din somnul vostru. Cercetați-vă, analizați-vă faptele și pocăiți-vă! Gîndiți-vă la Creatorul vostru, voi care dați uitării adevărul etern. Părăsiți drumurile voastre rele și gîndurile voastre necinstite“.

Așa dar, sunetul șofarului constituie pentru fiecare ființă un memento, o chemare spre spiritualitate.

Dar glasul șofarului are inflecțiuni multiple, dintre care aceea de evocare, de rechemare din negura timpurilor a unor evenimente și

sensuri majore sînt predominante. Astfel, el ne întoarce cu gîndul spre miracolul genezei, spre actul fundamental al creației, precum se spune într-una din rugăciunile de Roș-Hașana. „Astăzi e ziua creației lumii“. Ca în prima zi, fiecare om trebuie să stea în fața Creatorului și să răspundă pentru faptele sale.

Străbătînd secolele și milenii și reînălțînd traectoria istoriei, sunetul șofarului evocă un alt eveniment capital — darea Torei, miracolul sinaitic. Adică momentul unic cînd existența umană a fost înobilată și înălțată prin atribuirea comandamentelor etice care stau la baza civilizației. „Și a fost în a treia zi, cînd s-a făcut ziua, s-au pornit tunete și fulgere și nori grei au acoperit muntele și sunetul șofarului a clocotit cu putere. Iar tot poporul care era în tabără tremura de spaimă“. (Exod 19,6). Sunetul șofarului este, deci, o reînnoire a legii, o recunoaștere a eternei sale valabilități.

Și încă modulațiile acestui instrument străvechi ne amintesc... Epopeia înălțătoare a sacrificării lui Isaac, tragedia sfîșietoare a distrugerii Templului, atîtea momente cruciale din existența noastră ca oameni și ca popor sînt evocate de sunetele sacadate ale șofarului. Și tot acelaș instrument ne deschide perspectiva viitorului, a viitorului ce culminează cu evenimentul cel mai îndepărtat, cînd se va produce apoteoza venirii lui Mesia și a împlinirii idealurilor supreme de adevăr, dreptate și pace.

Iată de ce sunetul șofarului trezește în fiecare an un fior de emoție și o furtună de simfăminte în sufletele noastre.

V. R.

INFORMAȚII

Comitetul sinagogii „Malbim“ din București invită coreligionarii să ia parte la tradiționala derașă de Șabat Suva pe care o va rosti Eminența Sa d. Șef rabin Dr. Moses Rosen, în ziua de sîmbătă 12 septembrie ora 10 a.m.

Credincioșii mozaici pot procura, pentru sărbătorile anului nou 5725 taleisim și sidurim, comandîndu-le din timp fie prin comunitățile din localitățile în care domiciliază, fie direct la Federația Comunităților Evreiești (M.) din București, str. D. Racoviță, 8.

Coreligionari!

La citirea Torei, la primirea țeturilor în sinagogi, la rugăciunea de Iskor, nu uitați de îndatorirea religioasă ce o aveți de a contribui pentru comunitate și pentru instituțiile ei de cult

Știri

FILME ANTIRASISTE

La Festivalul ce a avut loc în acest an la Cannes, au fost prezentate și două filme antirasiste care au avut un mare succes: „Un carlot, doi carloti“, rețitul de tînarul cîineș american Larry Peerce și „Pasagera“ al decedatului cîineș polonez Andrzej Munk. În timp ce primul film se ocupă de problema discriminării rasiale în legătură cu negrii din S.U.A., cel de-al doilea film are drept subiect tragedia deportărilor și a ororilor săvîșite de către nașiști.

MINELE REGELUI SOLOMON

Cercetările în ceea ce privește melodele întrebunlate de regele Solomon pentru extragerea aramei se fac în momentul de față la Iimna, în sudul Neghevului.

Aceste cercetări sînt conduse de către „Haaretz Museum“ în colaborare cu „Institutul Antropologic al Marelui Britanii și Irlandei“.

ANIVERSARIE ÎN OLANDA

Cu ocazia comemorării celor căzuți în ultimul război, la Amsterdam s-au ținut o serie de servicii religioase. Serviciile divine din trei biserici au fost începute de către rabini, care au citit pasagi din Bible; cei trei rabini participanți au fost: Rabinul A. Schuster, rabinul-șef al Amsterdamului, rabinul L. Slagter, rabinul-șef al armatei olandeze și rabinul J. van Gelder din Utrecht.

După serviciile religioase respectivele congregații au pornit în procesiune spre monumentul național din Parcul Dam, unde s-au depus coroane în prezența reginei Iuliana a Olandei.

MARLENE DIETRICH INTERPRETA DE MUZICA EBRAICĂ

Cu prilejul recentului turneu în U.R.S.S., celebra actriță germană Marlene Dietrich a susținut un program de cîntece în limbile germană, engleză, franceză, și ebraică.

O CARTE DESPRE VIAȚA EVREIASCĂ DIN S.U.A.

În editura pariziană „Gallimard“ a apărut volumul unui tînar scriitor evreu din S.U.A.: „La revedere, Columb!“. Cartea cuprinde o culegere de nuanțe despre viața evreilor americani. Cu un umor subtil autorul înfățișează raporturile diferitele grupuri de evrei, dintre evrei și negri etc.

20 RABINI ARESTAȚI ÎN FLORIDA

20 rabini care au participat la marșul împotriva segregăției organizat în orașul St. Augustine, Florida, au fost arestați de poliție. Rabinii au ofițat serviciul religios și au studiat lora în celula închisorii. Populația orașului, albi și de culoare, și-au exprimat întreaga simpatie pentru rabini.

300 SAVANȚI LA UN CONCURS DE LA IERUSALIM

Peste 300 savanți din numeroase țări, specialiști în cele mai variate domenii: matematică, electronică, istorie, filozofie, statistică, etc. s-au înfruntat la sfîrșitul lunii august la Ierusalim la un concurs internațional. Printre alții, au participat savanți din S.U.A., Japonia, U.R.S.S., Franța, Anglia, Norvegia, Polonia, R.F.G., etc.

MONUMENT AL MARTIRILOR EVREI DEZVELIT LA GENEVA

La Geneva a fost dezvelit recent un monument ridicat în memoria celor 6 milioane de evrei exterminați de hitleriști. La solemnitate au luat parte oficialități din Elveția și de peste hotare, precum și reprezentanți ai O.N.U.

PREMIUL ACORDAT LUI VERCORS

Lui Vercors celebrul scriitor francez i-a fost acordat pentru activitatea sa literară și cea obștească „Premiul Fraternității“; solemnitatea s-a desfășurat în cadrul celei de a cincisprezecea aniversări a întemeierii „Mișcării împotriva Rasismului. Antisemitismului și pentru Pace“.

ZIUA AMINTIRILOR

Iom Hazikaron — Ziua Amintirilor... Așa este, desori, denumită sârbătoarea de Roș Hașana. În preajma acestei zile, mai mult decât oricând, amintirile ne copleșesc. Tre-cutul — mai recent sau mai îndepărtat — ne impresară din toate părțile, estompind orice ejuziune explozivă, introducând o notă gravă, de pioasă reculegere, în simfonia festivă a începutului de an.

Ziua Amintirilor... Natura însăși ține parca să conștă o undă de melancolie sârbătorii noastre. Căci să nu uităm că Anul Nou ecreiesc începe toamna, când ostenile de soare și călitate, frunzele încep a rugini și a se desprinde una câte una, când florile se ofilesc, când nuanțele palide și delicate înouăesc amfioara explozie de lumină a varii. În această ambianță, omul e predispus la reflecție și la introspecție. Însăși natura îl presine împotriva amăgiriilor deșarte.

Tocmai acest sentiment îl regăsim exprimat cu o mare forță poetică în ruga pe care o întinim în această zi. — Imetane Tokel:

„Din țărână e omul
Și în țărână se întoarce.
Pentru o sârmană bucată de piină
Își pune viața în joc.
El e asemenea unui eib sfărâmat
E un biet fir de iarbă,
O floare ofilită,
O umbră pieritoare,
Un noi ce se risipește,
O adiere ce se pierde.
E un fir de nisip purtat de furtună
O himeră ce ține abia o clipă...”

Redus la proporțiile sale reale, omul e indemn să se desbrace de haina pestră a vanității și a autoamăgirii și să cuge la destinul său, la misiunea sa, la îndatoririle sale. În această stare de spirit e evident că nu-și au locul petrecerile stridente și zgumotoase cu care alții obișnuiesc să întimplă prima zi a unui nou an.

Pentru ecreu, Anul Nou este mai puțin o zi de anticipare și într-o mult mai mare măsură ziua în care, desprins din forțola existenței cotidiene, într-o adincă reculegere, își scrutează conștiința, făcându-și un examen sever al conduitei sale.

Această stare de spirit se desvoltă progresiv și cuprinde sufletele noastre din primele zile ale lunii Elul. Zi de zi, glasul șofarului răsună în această lună în casele noastre de rugăciuni, făcând să vibreze sufletele noastre. Sunetele șofarului se intercalează în simfonia existenței noastre, ca un memento dicu, ca o chemare la introspecție, la sever examen al propriei conștiințe.

În această lună Elul, care premerge Zilei Amintirilor, gindul nostru se întoarce spre cei dispăruți, spre cei atât de dragi, de care doar moartea a putut să ne despartă. Pașii ne poartă spre lăcașurile unde au găsit odihnă veșnică și la mormintele lor ne reculegem cu pietate. Acolo, printre lespezile cu inscripții lumerare, multe din ele înegrite de scurgerea eremii, simțim cu deosebită putere că de trănice sînt firele care ne leagă de ei. Asemeni părinților, bunicilor și străbunicilor noștri, ne străduim să ducem o viață demnă și curată, călăuziți de marile idealuri de umanitate ale credinței noastre.

Cu fiecare zi a lunii Elul, această atmosferă gravă, de reculegere, cuprinde tot mai mult colectivitățile ecreiești, astfel că Anul Nou — Roș Hașana — ne găsește pregătiți pentru marele bilanț. Față în față cu propria conștiință, fiecare dintre noi supune unui examen sever faptele și acțiunile din anul ce se încheie. Nimic nu este trecut cu vederea, nimic nu poate fi ascuns, căci conștiința este un judecător sever și incorruptibil, căruia nu-i poate fi ascuns nimic. Pentru a putea sta drept și cu fruntea sus în fața acestui judecător, trebuie să trăiești drept și cu folos în fiecare din cele 365 zile ale anului.

Aceasta este unul dintre adevărurile elementare pe care trebuie să le reținem sârbătorind Iom Hazikaron — Ziua Amintirilor.

Gînduri de Iom Kipur

DE PROF. DR.

KURT WILHELM

ȘEF RABIN AL SUEDEI

Cu un huz sinagoga ca în fiecare simbă și în zilele de sârbătoare, după pericopa săptămânii să se citească un capitol din Profeții. Acest capitol se numește haftara, ceea ce literat înseamnă încheierea, sau concluzie. Capitolul din profeții se referă întotdeauna fie la pericopa săptămânii, fie la evenimentele istorice legate de ea, fie la diferite asociații de idei. Astfel, ovinul profețiilor este de fiecare dată în strînsă legătură cu tora, iar tora e strîns legată de cuvîntul profețiilor.

Într-un comentariu la cartea a treia din pen-tateuch, Ben Azaï ne spune că legendă cuvintele profețiilor de zale ale țerei și vorbele biagiografilor de cele ale profețiilor: „cuvintele s-au binecuvîntat la fel ca în ziua cînd au fost roșile pe muntele Sinai”. Această asociere duce la esență și esența este telul gîndirii judeice.

O uniune de un fel deosebit dintre tora și capitolul profețiilor există în ziua de Iom Kipur. În dimineața zilei sînte citim din tora „prescripțiile pentru de-a pururi” (Leviticul, 16: 31). În acest capitol găsim indicații amănunțite asupra felului cum să se facă ispășirea de toate păcatele. Găsim aici reguli despre vestimintele preotului, despre animalele de sacrificiu, despre stropirea singelui, despre gonirea șapului ispișitor în pustiu și se încheie cu porunca „Să postii și să nu săvîrșii nici un fel de muncă” (16: 29). Din toate acestea am fi poate înclinați să credem că în săvîrșirea ritualului prescrib constă esența zilei de Iom Kipur. Dar iată că haftara ne aduce cuvîntul copleșitor al profetului Isaiahu despre sensul profund al postului: „Iste oare acest post care să-mi placă? Rupeți lanțurile nedreptății, dezlegați legătu-

rite jugului, dați drumul celor asupriți și sfărîmați jugul lor. Imparteți piinea la cu cel flămînd, adăpostește în casă pe cel fără cămin; dacă vezi un om dezbrăcat pune haina pe el și nu te ascunde de col de un singe cu tine „O leșă! ahu. 55: 6—7). Aceste cuvinte au fost roșite cu adevărat de profet într-o zi de Iom Kipur!

În timp ce capitolul din tora pe care-l citim în această zi ni-l înfățișează pe Dumnezeu în Sfînta Sfîntelor și în Templu, în care se oficiază slujba împăcării, capitolul din profeții ne spune că Dumnezeu este cu cei „obidiți și umiliți”, (57: 15). Profetul vestește: „Pace, pace celor de departe și celor de aproape” (57: 19). Aceste cuvinte ne ajută să înțelegem expresia talmudică în care se spune că mai întîi se cuvine să ne rugăm pentru pacea celor de departe, atunci cînd cei de aproape o si posedă. Haftara acestei zile întregeste capitolul din tora așa cum rabi Akiva a completat jumătate de mileniu mai tîrziu Mișna consacrată ritualului sacrificării de Iom Kipur. Sinleza acestui ritual o exprimă rabi Akiva la sfîrșitul tratatului Mișna prin fraza: „Feriece de tine, Israel, care pentru tatăl cerește cele cureli de păcate”.

În după amiaza zilei de Iom Kipur constatăm aceeași concordanță între pericopă și haftara. Capitolul din tora tratează puritatea familiei. La începutul acestui capitol se atrage atenția fiilor lui Iacob să nu se comporte „ca idolatri” (18: 2). Prescripțiile cuprinse, în acest capitol tind să mențină puritatea semințiilor și vor să păzească poporul de lucrurile cele mai rele cu putință. „Ca să nu vă scuie țara, dacă o veți murdări.” (28). Acest capitol din tora se referă la poporul ecreu. Haftara ne duce însă, cu profetul Iona la Ninive. Iona se străduiește să-i ducă pe cei din cetate pe calea cea bună, căci Dumnezeu are grijă de bunăstarea cetății Ninive în aceeași măsură ca de cea a Ierusalimului. El se îndură de păgîni cu aceeași dragoste ca și de poporul ecreu. Așa cum spunem în fiecare binecuvîntare, Domnul este Dumnezeu nostru, dar în același timp el este regele lumii. Nici un alt tratat nu exprimă mai bine caracterul judaismului ca această concordanță dintre tora și profeții.

Fie ca rugăciunile noastre de Iom Kipur să se implinească pentru binele și împăcarea întregii omeniri.

BARUH HABA — BUN-VENIT,
SCUMPI OASPEȚI!

În ziua de 2 august 1964 (Roș Hodes Elul) au sosit în țară, la invitația Eminenței sale Șef rabinul cultului mozaic dr. Moses Rosen, președintele Federației Comunităților Ecreiești (M) din R.P.R., conducătorii ecreimii maghiare, d-nii: Andre Sos, președintele biroului central al ecreilor din R. P. Ungară și Prim-rabin Jeno Schück, președintele biroului ortodox din Budapesta.

D. av. Daniel Segal, președintele Comunității ecreilor din București a întâmpinat pe distinși oaspeți la Ora-dea Mare. Împreună cu d-sa d. rabin al Comunităților din Oradea, d. Gavril Schwartz, precum și președintele acestei Comunități, d. Blau Mateas și ceilalți fruntași ai vieții religioase mozaice din acest oraș au adresat oaspeților cuvînte de bun venit.

Federația Comunităților Foreiești (M) din R.P.R. adresează scumpulor conducători ai judaismului ungar un călduros
BARUCH HABA — BINE AȚI VENIT!

ÎN ZILELE DE SELIHOT...

de S.Z. SHRAGAI

Ierusalim

„În casa lui Dumnezeu, să pășim cu evlavie”.

În aceste câteva cuvinte, se află întreaga măreție a clipei sînte și înălțătoare. Rostite cu emoție în miez de noapte, cînd natura își toarce somnul, ele exprimă întreg conținutul existenței noastre.

Cu evlavie să pășim în lăcașul lui Dumnezeu. Acest lăcaș al lui Dumnezeu nu e pentru noi ceva care rămîne doar în domeniul teoriei, al filosofiei, care se schimbă „îlud cum bate cîntul”. Casa Dumnezeului nostru se află în însăși simfonia noastră. Nu ne putem închipui altfel viața noastră. Sterilă, cenușie și lipsită de conținut ne-ar fi viața dacă această casă a lui Dumnezeu ne-ar lipsi.

Dumnezeul lui Israel „nu poate fi conceput de către acei ce concep întruparea. Nu prin simțurile noastre noi îl putem concepe, ci îl simțim prin toată ființa noastră. Dacă e adevărat că „nu există nînte care să-l poată cuprinde” e tot atât de adevărat că „nu există loc în această lume, în care El să nu se afle”.

Cu evlavie ne apropiem de casa lui Dumnezeu. Nu e o apropiere doar a creierului rece, a rațiunii uscate, în care există și puțința să te înseși; e o apropiere cu sentiment, cu inimă, cu sufletul nostru — această părădă din Dumnezeu se ce află în noi.

În zilele de an nou, cînd credincioșul ecreu își face bilanțul lumii sale și examinează ce e într-adevăr dînsul și ce ar trebui să fie, atunci el trage o concluzie cu întreaga înflăcărare a credinței sale: în casa lui Dumnezeu să pășim cu evlavie.

El trebuie însă să știe că evlavie singură nu e suficientă. Evlavie, e totuși o obstrucție și n-are termen în viața concretă. Dumnezeu lui Israel e însă un Dumnezeu al vieții, Tora noastră e o învățătură a vieții. De aceea odată cu expresia sentimentului adînc, noi, mai spumem: „Numele Tău, Doamne, se împodobește cu viață”.

Învățătura lui Israel „nu e în cer”, nu se află în alara vieții, ci înălțurul și pentru apărarea ei. Nu există despărțire între Tora și viață. Nu există două forțe: una a Dumnezeului spiritual, și alta a ființei: nu privind cu o ochi spre cer și cu celălalt în jos. Totul aparține lui Dumnezeu; totul e sfînt. Chiar și ceea ce e cotidian, banal, poate fi înălțat și sfînt. Toate faptele omului, în această lume, oricît de mărunte și insignifiante ar fi, au menirea de a premări Dumnezeu, de a-i întregi conținutul.

„Să rămînem cu o viață bună dăruită de Tine”. Pe Tine te rugăm în timpul bilanțului sufletesc. O viață bună, o viață de sfințenie. Hărăzește-ne să putem îmbunătăți viața, s-o înfrumusețăm și s-o luminăm cu Lumina cea din înălțimi. Delta Tine, izvor al acestei eterne lumini, lumină a dragostei, ținește dorul nostru spre a face viața mai bună, spre a o înălța.

Cu sufletele larg deschise, strigăm către Dumnezeu lui Israel: „Cheamă-ne, Doamne, așeză-ne pe urmele Tale, cu toții țînjim să cinstim numele Tău”

Ierusalim 3 MENAHEM AV 5724
12 iulie 1964

Iom-Kipur. Desen de Saul Raskin.

ANUNȚURI

A apărut calendarul cultului mozaic /LIAI-/ pe anul 5725 /1964—1965/, editat de Federația Comunităților Ecreiești (M) din R.P.R. Se găsește la toate comunitățile ecreiești din țară.

Federația Comunităților Ecreiești (M) din R.P.R. pune la dispoziția comunităților ecreiești, sinagogilor, precum și credincioșilor care doresc, etrogim, lulavim și hadasim necesare serviciului religios de Sucot. Doritorii se vor adresa din timp Federației.

În vederea sârbătorilor, credincioșii mozaici pot obține vin ritual, produs prin suptăvhere religioasă. Comunitățile ecreiești pot comanda vinul la Federația Comunităților Ecreiești (M).

ȘTIRI

RASPLATIREA UNEI MARI ARTISTE

Maia Plisețkaia, celebra talerină de la „Bolșoi Teatr” din Moscova, a căpătat premiul Lenin pe anul 1964, pentru excepționalele sale merite artistice.

Printre ascendenții laureatei se numără mulți artiști, compozitori și cîntăreți. Bunicul său, Mihael Mesoror și unchiul său, profesorul Asof Mesoror, au predat coregrafia la școala specială de pe linia Bolșoi Teatr.

STUDIEREA LITERATURII SEFARDE

Directorul Academiei regale de lingvistică din Madrid, Don Ramon Menendez Pidal, a plecat în Israel pentru a studia literatura sefardă. În vîrstă de 95 de ani, eseist, poet și critic, Don Pidal este considerat ca fiind unul dintre cei mai celebri literați din patria sa.

(המ' שר)

ביץ המ

(השער)

בימי רבי יהודה הנשיא
היו רורשים ואלי כד: "קרי,
לכו צום וקרי שיש ששן
ושמחה. בזמן שיש שלום יהיו
לששן ולשמחה. אין שלום,
צום.
אי הכי, תשעה באב נמי?
אמר רב פא: ששני תששן
בבא, הואיל והבשלנו בהצרות.
(ראש השנה י"ח) ובימי רבי
יהודה אין גזרת השמחה כי
היה התרועע על ציסר רמא
והלן רצה לעשות את ספריה
קלוגיני כרי לעזור אי וישיבה
מסמס כבד. והרי כאן תשיבה

(757)

העקב בדבריהם וחי' אשר להם
נחש להלכות כל הקדושים
נחש הקשורה רובת הנחשים, ומי
יבשה האדמה שקדמו לנו מאן
נמצצת שורות הקובקע עץ התהום
חי וחי האדם? "כן לא להיות
רצאה, אלא לשבת ורצאה" וכן
השם האדם וחי' מותר לו
השתמש כל אלה?
עץ השבונו לנו חיל הקדושים
החולנו כל דרך חיים, כך כל
הנחש לדעת ולתוכן כל כל יחיד
יחיד נפשו איננו יכול להיות
התקנים, "מרגו", לחיות חי תחת
החיות, תחת הקבוצ הנדול של האנוש
ליות, כל אשר וקדומו תלויים
כל, שמוש שישנם עץ אשר
וצרם ומחויים חיים בנפולם,
כל אשר ואחד מברית הנהנים
לחי התחברת עמולו ומאמנו:
כל מה שהוא מושב ומסובל... וכן
אחרים נחים מימיו וקצת,
אשר הוא לחיות אף מימיו של
החושבה לחיות אף מימיו של
הזרם, אשר אשר, ולא את
קדומו ואת החוקים השבנים
הנהנים המוסמס.

וכן תחבון, כי דרך כל אשר
לדבר לאדם לקדמו של חבני
ולחולו העצמי, וכאשר כל הני
אדם קל תחבניו, כי א וחי'
לכל דרך גר הקדושים וחי'
ורוצחו נפשו ועושי' כל דבר
אולי, אשר באמת מרגו הקדושה
דברת אונתו למרגו עד יותר
ביותר ורבה חיות — אמת,
"חיות" כל שום עץ תחילת
לחי' כרבי, ששוב האדם לאדם
כל האדם שבולו אדם, אדם
תחבון אדם שבולו בלי', א ה
לחי' תחת דברי' עקביא ב"ש
אובי, ואף את אדם אדם, כל
אדם וכל אדם איננו כולם
הנהנים את חלקו בחיים באתו
לחי' תחילת כל מי חיות

(המער)

מעסאזש
לכבוד ראש השנה תשכ"ה
אר דער צייט-שריפט פון די אונגארישע
יידן. „אוי עלעט“

מיר, רומענישע און אויפֿ
גארישע יידן זענען און דער
טרויערער פארגאנענע איינער
געווען אסאך מאָל געבוירן
דורך זיין דורך געמיין-
זאמע מציבות, דורך פֿין און
לייזן מצד דעמעטעלבן. שווא
פון דער מענטשווייט.
געליבט און זיין היסט
יחיד וואָס האָט אונדז מוכה
געווען צו לעבן אין אַ צייט,
ווען באַוואַנדט מיט די אנדערע
פעלקער צווישן וועלכע מיר
לעבן, און מיט דער גאנצער
פארגרעסערטער מענטשווייט,
זענען מיר אַ גרויסע אַחַת
צוגעבוירן יאָהאָנעס צום
היינטיקן קאָפּ פאַר פֿאַרשט.
איר זאָלט געבן ענטשט
ווערן, מייערע ברודער, מיט
א גוט און לייקלעך יאָר, מיט
א יאָר אין וועלכן ס'זאָלן
מקיים ווערן אונדזערע נאָ-
בעסטע אידיאלן.
רבֿ הכולל פון דער רומענישער
פאָלקס רעפּובליק
ד.ר. דור משת ויין

אונרוערע בתי תפילה, די
ע"מער ווו סען לערנע תורה,
די תלמוד תורה, ווי אויך אלע
אונרוערע רעליגיעזע אנשטאלט.

לְכָבוֹד רֹאשׁ הַשָּׁנָה תִּשְׁכְּהָ
פֶּאָר רַעַר צִיִּיט-שְׂרִיפֶט פֿון דִּי אונגאַרישע
יִידן. אַוִי עֶלְעַט

עקידה— צוגעבונדעניס
וואס שולדיקע קרובות, אומ-
קליקע עולות, געבונדן צו
יין אין דעמעלבו מזהב;
ס'דאס איז געווען דער עבר
זיין ציחונס יאנדער איין משן
וואס ווערטער יאָרן. תמיד אין
דעם עסעס ווי זיי האָבן זיך
געפונען— זענען די וואָס
קריבן אין דער תורה, געווען
געבונדן— מיט אַזער אָן ייטער
יילן— מיט אַזר חיו מזהב.
אין וואָס פאר אַ מאַסל די
לייניס האָבן זיך נישט גע-
טראָגט, יעדעס האָבן זיי קיין חילוק
שטעס געמאכט, קעגן יצחק'ס
יאנדער וואָס מען געשפּייט
זענענדיק ניפּטקן וואָס, זיי
זענען פארבייטעט געוואָרן
יידן די זעלבע שייטערהויפּט,
זיי זענען דערשטאַקט געוואָרן
ווי די זעלבע שווערדן, זיי
זענען אריינגעוואָרען גע-
אָרן אין די זעלבע האַלג-
זענען. אומגעזענען קיינ-
אַבן זיי צוגעקאָסט צו דעם
לעבן אומזחמונדטיקן גורל.
אגודה אחת— איין
געזעצטע קלוג, וואָס איין

ברי צו ווערן — נאָר פון נאנצן לאנד — „ווערנדין“.
 די מאַסנאָפּאָליטעטיס, פון וועלכע דאָס אַרטיקל
 ערמאָנט זענען שוין געזען סימנים פון די אַלגעמיינע
 שטעטיקע אַרטיקל פאַרשפּאַרן. די צוויי האָבן געראַטעוועט
 אַרטיקל די „שלאַפּענדיקע מאַסנאָפּאָליטעטיס“ וואָס אַמאָנעס
 האָבן געלייבט אין אַרטיקל פון ערשט פונעם לאַנד,
 דאָס אַלגעמיינע דעם פּאָליטיקלן וואָרן פון די לעצטע צייטן.
 אַלער און פּרילינג פון אומדן 1943, האָבן די נעטענישן
 יאָש געמאָנט, „באָמבעסער מיטעלאַזיס“ פלענעט. די
 שטעטיקע האָבן געוואָסן אין אַלע הויזשען און מ'האָט
 אַמאָן געראַטעוועט אַלגעמיינע די לעצטע צייטן.
 „נאָר“ די אומדן אפפירן ירו וועלכע מ'האָט שוין געמאָנט
 די נעטענישן פון מאַסנאָפּאָליטעטיס, זענען אומגעקערט גע-
 גאָנגען דעם מיינע דורך הונגע, חולאַן, און עפּאָל. „נאָר“
 האָבן געזען פון די האָט צו אַרטיקלעך פלענעט דעם בונ-
 ד. „ה. צו מיינע דורך רער בוסס. „נאָר“ כמעט 60.000 פון
 די האָבן פאַרזעט די מאַסנאָפּאָליטעטיס מיט קריגס-
 „די אומדן“, מיד אַלע פון געלייבטע זענען צוואַנג-
 געוואָרן און נאָר דעם היינט 23 אַרטיקל 1944.
 דער וינריכטער באַזאָגטער אומדן אומדן 23 אַרטיקל
 194 און דאָס פאַרשפּאַרן די ווייזן פון רומאַניע, האָט
 געלייבט צווייטע געמאָנט די רומאַניע פלענעט פון די
 שטעטיקע.

וועלכע וועט געהאלטן ווערן
פון רבה בולדג, משה רון,
שבת דעם 12 סעפטעמבער
10 אזיגער אינדערפרי.

ווער עס נייטיקט זיך
אין שלמים און סדרים
וועגן די מיט-טויגס, קאָ
ווי באשטעלן צו דער צייט
דורך די קהלות קאָרער די
רעקט ביי דער פעדעראַ
צייט סער. ד.
8 בוקאָוויצא.

ווען מ'רופט איר אויף
צו דער תורה, ווען איר
באקומט פאָעזער אין די
שולן, ביי זיכור, פאנינעס
נישט איער רעזיניען
חוב, סגור צו זיין פאר
דער קהלה און איער רע-
ליגיעזע אנשטאלטן.

דער קאָמיטעט פון דער
מבלים שול פון בוקארעסט
פארבעט איין צו דער
ישיבה פון שבת-שבויה.

פונעם רעליגיעזן יידנטום בון דער
רומענישער פאלקס־רעפובליק

מצעסאזש

ברוכים הבאים ליבע געסט!

שענים סוד געשאַלט. א שמועס
שטח, גהילס אין א שוואַך
לענגער, האָט אין דער שטאָל
זויערסן שטחלי געווען, און
זי תלח אים א שמועס און
אראַדע געווען...

עס איז שוין נאכט געוואָרן.
ס'האָט געווען וואָס זענען
אויפן, שוואַרצן וועג צו גיט
געפֿען צו, זענען די געניס פאָר
שטובס פֿוראַר, א פֿיס: די
הויכע, דעקטן מיט די גאָס
ביים טאָר, אַלדאָרט פֿיר פֿאַר
לענגע. און פֿון דאָרטן ווילן
אָפֿענען ווינט, און געט אַר
שטובל. א"א און און שוואַרצע
ווייניגער געהילט, פֿאַר זענען
א בער די פֿענטער אַרמאָס:
און פֿון די לאַנגשטעסן דריט
זענן שטראַלן לויט מיט
אונגעזונדענע לעמפֿער אַרויס.
זענען זיין ביי דער אַרבעט שוין.
עס העכט זיך אַ קאָפּן פֿון
שטעסערס א האַטערס און
שמועס-שניין, און דאָס קלאָס
שלאָגט אַס אין געסל, ווי עפעס
אבאקאָסעט אַויפֿגעראַגעט. אין
דער גרעס און אַ וו... און דער
אָפֿענע דעם עולם און די לאנגע
הויכע ווייניגער געהילט.

